

Åtejakt

Åtejakt er en lovlig jaktform i Norge og er regulert gjennom lov om jakt og fangst av vilt av 29. mai 1981 nr. 38.

Hvilket animalsk materiale jegere kan benytte til slik jakt og hvordan de kan skaffe seg tilgang til slikt materiale berører Mattilsynets forvaltningsområde, herunder biproduktregelverket.

Bruk av animalske biprodukter til åtejakt er ikke direkte regulert i den harmoniserte reguleringen av animalske biprodukter i EØS. Forordning 1069/2009 artikkel 18 (1) åpner likevel for at de enkelte land kan tillate innsamling og bruk av kategori 2 og 3 materiale til fôring av ville dyr. Det antas at bestemmelsen gir Norge tilstrekkelig handlingsrom til å fastsette regler om innsamling og bruk av slikt materiale til åtejakt. Åtejakt er per i dag ikke regulert i forskrift om animalske biprodukter og HK vil gjennom arbeidet med revisjon av forskriften ta initiativ til å få på plass en bestemmelse for å regulere dette. Inntil dette er på plass foreslår vi følgende retningslinjer for bruk av animalsk materiale til åtejakt.

Hvilket animalsk materiale kan benyttes?

Animalske biprodukter i kategori 3 anses i utgangspunktet uproblematisk å anvende som åte. Dette omfatter både animalsk materiale som i utgangspunktet tilfredsstillende vilkårene for å kunne anvendes som mat og annet materiale omfattet av forordning 1069/2009 artikkel 10.

Animalske biprodukter i kategori 2 utgjør en større risiko for matkjeden og Mattilsynet antas å ha et særlig ansvar for å sikre at slikt materiale gis en trygg anvendelse. Den økte risikoen ved håndtering av kategori 2 materiale tilsier at Mattilsynet bør være mer restriktiv til bruk av slikt materiale ved åtejakt. Selvdøde produksjonsdyr og dyr som blir avlivet uten at det er knyttet til ordinær slakt bør som hovedregel ikke tillates anvendt som åte. Unntatt fra dette er animalske biprodukter i kategori 2 fra fisk, da slikt materiale ikke antas å utgjøre noen risiko for spredning av sykdommer, så lenge det ikke plasseres slik at det gir avrenning til sjø, vann eller vassdrag. Det kan også tenkes unntak/dispensasjon for profesjonelle jaktlag og viltmyndigheter i særlige tilfeller.

Animalske biprodukter fra ville dyr er i utgangspunktet unntatt fra virkeområdet til biproduktregelverket. Bruk av slike dyr som åte i det naturlige habitatet som dyret levde i anses uproblematisk. Flyttes dyrene ut av sitt naturlige habitat for å anvendes som åte i et annet område kommer biproduktregelverket til anvendelse.

Hvor kan jegere skaffe seg tilgang til animalsk materiale?

Ved vurderingen av *hvor* jegere kan skaffe seg tilgang til animalsk materiale til bruk ved åtejakt er det viktig å ta hensyn til de pliktene ulike virksomheter har til håndtering av materialet.

Jegere kan for det første skaffe seg tilgang til animalsk materiale ved å kjøpe mat i ordinære matbutikker. Animalsk materiale som ikke lenger skal benyttes som mat til mennesker vil være å betrakte som kategori 3, også i tilfeller hvor datostemplingen er utgått.

Jegere bør videre kunne skaffe seg tilgang til kategori 3 materiale på slakterier og ved andre virksomheter som driver med nedskjæring av dyr. Slike virksomheter må antas å ha god kontroll på

det animalske materialet som oppstår i virksomheten og Mattilsynet vil ha en reell mulighet for å føre tilsyn med virksomhetenes avhending av animalsk materiale.

Animalske biprodukter som oppstår hos dyreeier vil i all hovedsak være dyr som dør på annen måte enn ved slakting til konsum og er således å anse som kategori 2 materiale. Som nevnt over har Mattilsynet et spesielt ansvar for å sikre at slikt materiale ikke kontaminerer matkjeden og dyreeiere bør ikke tillates å avhende slike dyr ved å overlate dem til jegere til bruk som åte. Avhending av dyr fra dyreeiere til private antas å være vanskelig for Mattilsynet å føre et effektivt tilsyn med og for produksjonsdyr er det etablert egne innsamlingsordninger. På denne bakgrunn og for å unngå misforståelser bør all avhending av dyr til bruk som åte direkte fra dyreeier unngås!

Vilkår for bruk av animalske biprodukter som åte

Det er i saksfremlegg til IRF 9. januar 2018 foreslått enkelte vilkår for bruk av animalsk materiale som åte. Det første av disse vilkårene er at brukere skal registrere seg under reglene om særskilt bruk av animalske biprodukter.

Hovedkontoret har over konkludert med at kun kategori 3 materiale som hovedregel skal kunne anvendes som åte. Dette materialet utgjør ikke en spesiell smittefare så lenge det håndteres i samsvar med noen enkle vilkår og vi er usikker på om en plikt til å registrere seg som særskilt bruker av animalske biprodukter vil gi Mattilsynet spesielt bedre kontroll med bruken, sett opp mot de ulemper en slik registrering vil medføre for både jegeren og Mattilsynet. Vi foreslår derfor at bruk av animalsk materiale i kategori 3 verken bør medføre en plikt til registrering hos Mattilsynet eller en plikt til å melde fra til Mattilsynet ved utlegg.

- Ikke større åte enn nødvendig
- Åteplassen skal ikke forstyrre lovlig beitebruk
- Åteplassen skal ikke være til sjenanse for publikum
- Opprydding etter avsluttet jakt

All bruk av kategori 2 som åte i særlige tilfeller bør kun utføres av virksomheter, jaktlag eller viltmyndigheter, som er registrert og som kan dokumentere gode rutiner for håndtering av materialet.